

Italija in Jugoslavija

Ko je Laval pred svojim sestankom z Mussolinijem šilil, potom francoskega poslanika v Rimu, naj bi "duce" povedal kakšno prijazno besedo, ki bi mogla zabrisati upravičeno nezaupanje, s katerim smo Jugoslavljanje gledali na navdušeno obnavljanje prijateljstva med "velikima latinskima sestrama", se Mussolini ni hotel vdati, marveč je obljubil, da bo Lavalu ugodil šele, ko bo med Italijo in Francijo vse urejeno.

"Duce" je držal obljubo; napovedani "gesto d'amizicia" se je izvršil pretekli dne. V Beogradu je prispel novi poslanik rimske vlade g. Guido Viola di Campo Alto, ki je ob predložitvi povzročil pisemno izjavo, v glavnem sledeče:

"Moja vlada mi je naročila, naj izjavim, da imam nalogo delati za dosego pozitivnega zblizanja med Italijo in Jugoslavijo. Italija goji napram Jugoslaviji samo prijateljska čustva in ni namena namotiti napredka ali kršiti teritorialne integritete dežele; nasprotno; Italija hoče izkoristiti vse obstoječe možnosti, da se dosežeta pristržna sodelovanje in sporazum toliko na političnem, kolikor na gospodarskem polju."

Knez namestnik Pavle se je zahvalil za prijazne besede ter je izjavil, da bo Jugoslavija sodelovala pri prizadevanjih za dosego tega cilja.

Besede novega italijanskega poslanika v Beogradu so naredile, kakor je razumljivo spričo dosedanjih odnošajev med Rimom in Beogradom, povsod največji vtis. In ni nobenega dvoma, da so te izjave nad vse važne, saj pomenijo — ako so iskrene — da se Italija odpoveduje vsemu svojemu dosedanjemu spletkarstvu, s katerim je skušala omajati temelje naše mlade države; pomenijo, da si italijanski diplomati ne bodo več prizadevali netilij protijugoslovanske razpoloženje v Budimpešti, v Sofiji, na Dunaju in v Atenah; da se z italijanskim denarjem ne bodo več podpirale protijugoslovanske teroristične organizacije; da rimska vlada ne bo več dovoljevala raznim Coseschiem uganjati v Italiji propagando za "odrešitev Dalmacije"; ne bo dopustila, da se v stolpcih italijanskih bojevnih listov zmerjajo Jugoslavljanje z najhujšimi psovki, ki ter se bežejo bojevite pesmi, ki že v naprej opevajo bodočo zmago nad "vzhodnimi barbari" — kakor se je to doslej nemoteno dogajalo z dovoljenjem od Mussolinija poslatih in v vsakem drugem oziru nad vse tenkočutnih cenzorjev.

Ce so nameni rimske vlade iskreni, bo vse to v najkrajšem času spadalo v preteklost in se bodo s tem odstranili mnogi vzroci dosedanjih nad vse nepovoljnih odnošajev med Jugoslavijo in Italijo.

Je pa še drug velik prepad med obema narodoma; prepad, ki ga je izkopal nečloveško zatiranje našega življa v Italiji s strani fašističnega režima.

Ta prepad ne bo lahko premostiti, zakaj v Julijski krajini je bilo poverčnega premnogo goveda, ki ga ne bo mogoče nikoli več popraviti. Tekla je kri naših mladih bratov; premnogo rojakov je preizkusilo bridkosti ječe in končano izpodkopal zdravje; na množicah družin je bilo razkropljenih na vse vetrove. Koliko je na-

Hitler je vznemiril Evropo

Nemška vlada je spet uvedla splošno vojaško obveznost - Obnovitev cesarske vojske - Manevri vojnih letal nad Berlinom - Francoski in italijanski protesti - Neodločno zadržanje Anglije

Evropa preživlja kritične dneve. Hitler je preteklo soboto zalučal v svet bombo, ki se je razpočila z velikim treskom in takoj vzbudila največje zanimanje javnosti: Vlada "razorožene" Nemčije, kateri versailleska mirovna pogodba prepoveduje imeti več ko 100.000 vojakov, je uvedla splošno vojaško obveznost. To pomeni, da bo nemška armada mogla računati s 750.000 možmi ter z rezervo od 450.000 mož, ki jih vlada lahko v najkrajšem času mobilizira. Na Hitlerjev predlog je vlada sklenila, da bo vojska razdeljena, v mirnem času, na 12 armadnih zborov s skupno 36 divizijami. — Führer je objavil proglas na narod: pravi, da ostali podpisniki mirovne pogodbe niso držali besede, da se bodo tudi sami razorožili, pa da je radi tega Nemčija razrešena vseh zadnjih obveznosti; z uvedbo splošne vojaške službe bo Nemčija dobila spet svojo popolno enakopravnost z drugimi državami, kar je, po njegovem mnenju, eno izmed največjih jamstev za ohranitev miru.

Nemci, v katerih je fašizem močno obudil spomin na nekdanje cesarske čase in ki imajo še iz onih časov ljubezen do kosarn in veselje za bleščeče parade strumno stopajočih čet, so pozdravili obnovitev splošne vojaške obveznosti z res iskrenim veseljem. Ljudstvo je z navdušenjem poslušalo radio postaje, ki so v soboto, ves popoldan in do poznega večera, oddajale stare vojaške koračnice.

Hitlerjeva naredba pa je močno razburila ter vznemirila razne nemške sosede, ki vidijo v obnovitvi nemške vojske primorskih mater in očetov, ki nikoli več ne bodo videli svojih hčera in svojih sinov, ki sta jih politični in gospodarski pritiski fašističnega režima pagnala v daljnje tuje zemlje!

Vendar pa: če vseh ran ni mogoče zaceliti, je pa dana možnost, da se vsaj ublaži skeleča bolečina, ki jo povzročajo. — Ena sama možnost obstoja, da se premoti prepad med Jugoslovani in Italijani; rimska vlada mora temeljito spremeniti svojo politiko napram naši narodni manjšini, vključeni v njene meje Slovencev in Hrvatov mora zagotoviti nemoteno uživanje pravic, ki jim grede po zakonih najbolj elementarne človeške in državne pravičnosti ter kot članom kulturno visoko stoječega naroda!

Tu mora Italija pokazati, ali res iskreno misli in ali ji je res kaj na tem, da pride do pristržnega sodelovanja med njo in Jugoslavijo! Tu ima italijanska vlada priliko in dolžnost, da dokaže, ali hoče napram Jugoslovonom res gojiti samo prijateljska čustva!

Kajti velika hinavščina bi bila, ko bi rimska vlada hlinila napram Jugoslovonom v Jugoslaviji tako veliko prijateljstvo, kakor ga napoveduje njen beograjski poslanik, a bi v istem času z vsemi sredstvi zatirala, kakor je doslej, Jugoslovane v Italiji.

Ali — ali! Druge poti preko prepada ni, kajti ni jih političnih in drugih interesov, pa naj bi bili še tako veliki, ki bi mogli odtehtati meso in kri naših bratov v Italiji ter narekovati jugoslovanski vladi, da posabi na ta del našega naroda, ki je bil po krivici odtrgan od našega narodnega telesa in ki je po še hujši krivici doslej vprav mučeniško trpel!

vojaške sile veliko nevarnost za svoje meje. Najbolj prizadeti so seveda Francozi, ki jih nikoli ne bodo prepričala Hitlerjeva zagotovila, da nima Nemčija, po rešitvi posaarskega vprašanja, nobenih teritorialnih aspiracij na račun Francije. Vznemirili so se Čehoslovaki, ki imajo v svoji državi močno nemško narodno manjšino. Vest je izzvala mnogo komentarjev tudi v Rusiji, ki je prepričana, da bi hitlerjevska Nemčija nad vse rada obnovila nekdanji "Drang nach Osten". Razburili so se tudi bivši Hitlerjevi prijatelji v Rimu, ker vedo, da bo Führer sedaj s še bolj navdušenimi pogledi požiral "Avstrijo", pa se boje, da bi hudi mož postal italijanski sosed in bi se mu morda celo zahotevalo po elani vodi sinjega Jadranskega morja.

Protesti v Evropi so skoro splošni, le Anglija se nekam neodločno drži. Poslala je sicer v Berlin — in sicer kot prva — svojo noto, ki je v zvezi z obnovitvijo nemške vojske, a nota je bila sestavljena v tako zmernem duhu, da so jo v Nemčiji naravnost navdušeno sprejeli. Angleški zunanji minister pojde vkljub vsemu v Berlin posetit Hitlerja.

Brzojavi med Parizom, Londonom in Rancm so te dni mnogo delali. — Francija si prizadeva, da bi podpisniki mirovne pogodbe pridobila za skupen energičen nastop proti enostranski kršitvi versailleskega dogovora s strani Nemčije, a tega najbrž ne bo dosegla; Anglija cincari na takšen način, da se porajajo pri njenih dosedanjih prijateljih že skripi in sumničenja, da morda kaj na skrivnem kuhajo skupno z Nemčijo; Združene države Severne Amerike imajo z vmešavanjem v evropske zadeve nič kaj zapeljive izkušnje, pa jih nemška vojska več ko toliko ne briga. Močnejši blok pod francoskim vodstvom pa bodo po vsej priliki tvorile Rusija, Francija, Italija in najbrž tudi države Male antante, ki bodo z združenimi močmi skušale zajeti nemško nevarnost.

Napovedani je sestanki zastopnikov rimske, londonske in pariške vlade in gotovo je tudi, da bo Laval potoval v Moskvo. Velika diplomatska delavnost sedanjih dni, potovanja državnikov itd. prav močno spominjajo na čase pred izbruhom svetovne vojne leta 1914.

Francozi so poslali protestni noti v Berlin in na Zvezo narodov. Pri nemški vladi so protestirali tudi Italijani, a je obojim rajhovski zunanji minister von Neurath odgovoril, da smatra

Nemčija vojaške določbe mirovne pogodbe za razveljavljene, ker se ostale države niso razorožile, kakor bi bile morale storiti; protesti torej da niso utemeljeni.

In v resnici se človeku dozdeva, da je v sedanjem razburjenju tudi nekoliko hinavščine. Svet je že dalj časa vedel, da je Nemčija močno oborožena, da ima na stotisoče izvežbanih mož, ki jih lahko v najkrajšem času pošlje na fronto, da ima vojno letalstvo itd. Državniki v teh zadevah najbolj prizadeti držav so sami že večkrat povedali, da se Nemčija močno oborožuje, da se v njej obnavlja militaristični duh ter da je to velika nevarnost za mir v Evropi. Navajali so številke in zagotavljali, da imajo natančne podatke o tajni nemški vojni sili.

Počemu torej razburjenje? Morda tiči zajec v tem le grmu: Ko so se sestali v Londonu francoski in angleški državniki, so prav dobro vedeli, kako je in kako ni z nemškim oboroževanjem. Preprečiti ga na lep način, ni bilo mogoče; za grde načine pa bi bilo sedaj po vsej priliki že prepozno. Kaj storiti? Edina pametna poteza je bila v tem slučaju ona, za katero so se v Londonu skoro gotovo domenili: Nemčiji se prizna pravica do onega, kar si je na skrivnem že

ustvarila, za protiuslugo pa mora priti stati na vzhodni pakt in pa na nedotakljivost Avstrije. S tem se ji nekaj let zveže roke. To je inel doseči Simon v Berlinu.

Nemci pa so Simona prehiteli. Potrebni čas so pridobili s tem, da se je Hitler... prehladil. Dosegli so s tem, da Simon za obnovitev nemške vojske ne more ničesar zahtevati, ker je tudi javno že obnovljena.

To je ena izmed možnih domnev. Če odgovarja dejstvom, potem je razburjenje razumljivo, ker je gotovo, da si Nemčija ne bo pustila vezati rok niti z vzhodnim paktom, niti s pogodbo o nedotakljivosti avstrijske republike.

Pretekli terek so Nemci pokazali evoje zračno vojno brodoge. Simulirali so veliki nočni letalski napad na Berlin. Vse je šlo prav gladko in je bil s tem podan dokaz, da so si Nemci, vkljub pogodbam, ustvarili močno in dobro izvežbano vojno letalstvo.

Nekateri listi so v zadnjih dneh strahili z vojno. Preveč verjetno pa ni, da bi sedaj izbruhnila. Na Hitlerja bo do skušali pritisniti z diplomatskimi akcijami; ker ne bo popustil, se bodo države, ki Nemcem ne zaupajo, združile v močno zvezo, ki bo delovala kakor hladilni obkladek na obnovljeno nemško bojevitost.

G. Jevtić povabljen v Rim

Iz Beograda jevljajo, da je italijanski poslanik Viola, ki ima namen delati za izboljšanje odnošajev med Italijo in Jugoslavijo, povabil jugoslovanskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra g. Jevtića v Rim, kjer naj bi z Mussolinijem razpravljal o vseh onih točkah, ki so doslej razdvajale lobe državi in ki jih bo treba torej urediti, ako naj se res doseže ono zblizanje, ki ga Italija želi, kakor vsaj zagotavlja.

Ni še gotovo, kdaj bi se ta tisk izvršil. Če pojde g. Jevtić v Rim, bo imel priliko, da Mussoliniju obrazloži,

katere so sporne točke med Jugoslavijo in Italijo. Izjave, ki jih je naš ministrski predsednik dal pred nedavnim v Ljubljani, jamčijo, da pri tem ne bo pozabil na najvažnejše sporno vprašanje: na postopanje italijanskega režima napram naši narodni manjšini v Julijski krajini.

katere so sporne točke med Jugoslavijo in Italijo. Izjave, ki jih je naš ministrski predsednik dal pred nedavnim v Ljubljani, jamčijo, da pri tem ne bo pozabil na najvažnejše sporno vprašanje: na postopanje italijanskega režima napram naši narodni manjšini v Julijski krajini.

ARETACIJE V RUSIJI

V Leningradu je bilo pretekli dne aretiranih mnogo privržencev bivšega carističnega režima, med njimi 41 knezov, 142 oficirjev, 547 generalov in drugih višjih vojaških dostojanstvenikov ter 113 članov bivše "Ohrane" — skupaj torej 1047 oseb. Osumljeni so, da so bili v stikih s tujimi državami ter da so rovarili proti Sovjetski uniji.

RAZPUŠČENE FAŠISTICNE ORGANIZACIJE

Na Poljskem so oblasti razpusstile vse nacionalno-socialistične delavske in kmetijske organizacije, ker so baje delovale proti vladi.

Zopetna priključitev Posaarja Nemčiji: na novo mejo prihajajo nemški finančni stražniki

IZ BRAZILIJE

ČESKOSLOVAŠKI PRAZNIK

SAO PAULO, 8. marca. Tukajšnje českoslovaško društvo — Slavija —, ki obstoja že 42 let (ustanovljeno je bilo l. 1893), je večeraj proslavilo 85. obletnico rojstva predsednika Masaryka z lepo uspelo prireditvijo.

Proslavo je otvoril novi društveni predsednik g. Josip Havir s kratkim nagovorom, nakar je dal besedo konzulu g. Rudolfu Režnyju. Ta je v obširnem govoru orisal Masarykovo življenje, njegovo delovanje in velike zasluge, ki si jih je stekal za českoslovaški narod in za slovansvo sploh. Sledile so razne recitacije dečkov in deklic iz češke osnovne šole, ki jo je "Slavija" otvorila komaj pred mesecem dni.

Na proslavi je govoril tudi dr. F. Carvalho, v portugalsčini. Zelo iskavo se je izražal o Čehih. Končno nam je še zasviral par narodnih na gosli priljubljenih violinist g. Frank Smit.

Toliko govori, kolikor ostale točke sporeda so bile pospremljane od burnih aplavzov. Proslavo je zaključil prof. E. Pavlovski, ki je na glasovito zvezoval českoslovaško narodno himno; vsa dvorana je pela z njim. Narodni češki ples "Beseda" je otvoril prosto zabavo, ki je trajala do pozne ure.

Naj omenim še, da so prireditve obiskali tudi zastopniki brazilskega tiska, oboroženi s svinčniki in s foto-grafskimi aparati. Danes smo že čitali v tukajšnjih listih obsežna poročila o Čehoslovakih, o Masaryku in o proslavi.

Jugoslavlani v Sao Paulu smo se spontano pridružili veselju in radosti naših slovanskih bratov. — Naj nam Bog ohrani še dolgo vrsto let čilega in zdravega našega velikega Slovana Tomaža Masaryka!

Po končanem programu je bila izročena diploma častnega članstva društva "Slavije" g. Režnyju, konzulu CSR v Sao Paulu. Društvo ga je na svojem zadnjem obnem zboru imenovalo za častnega predsednika v zahvalo za zasluge, ki si jih je g. Režny pridobil za napredek društva in za tu kajšnjo českoslovaško naselbino sploh G. konzul se je društvu iskreno zahvalil za izkazano mu čast. Na njegove tople besede je občinstvo odgovorilo z burnim ploskanjem.

Moje prijatelje in mene, ki smo se udeležili prireditve, je res ganilo, ko smo videli tako lepo složnost med Čehoslovaki in njihovim državnim zastopnikom. Takšno društvo, kakršno je "Slavija", in takšna kolonija, kakršna je českoslovaška, mora napredovati in sta trdni jamstvi, da narodna zavest med tukajšnjimi českoslovaškimi priseljenci nikoli ne bo zamrla.

Franjo Cotič.

Mons. Zecchini umrl

V Rigi je preminul papeški nuncij mons. Anton Zecchini, star 70 let. Pokojni visoki cerkveni dostojanstvenik je bil doma iz Gorice in dasi je bil po rodu Italijan, je bil iskren prijatelj Slovencev; poleg mnogih drugih jezikov, je obvladal tudi slovenščino v govoru in pisavi. Bil je blaga duša in v trajnem spominu ga bo ohranil vsak, kdor ga je poznal.

BITKA MED CIGANI IN KMETI

V nekem romanskem gozdu je prišlo do prave bitke med cigani ter kmeti in nastavljeni tamošnjega gozdnega oskrbnitva. Boja se je udeležilo preko 200 oseb. Stiri osebe so obležale na bojišču čez 40 pa jih je bilo ranjenih.

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

PRIPRAVE ZA VOLITVE

Kakor smerno soditi po pisanju domovinskih listov, je vso Jugoslavijo zajela že prava predvolilna mrzlica. Snujejo in obnavljajo se stranke in skupine, ki hočejo poskusiti svojo srečo 5. maja, ko se bodo vršile volitve v narodno skupščino. Tekom februarja se je dogodilo že marsikaj zanimivega. — Vlada postavi svojo vse marsikaj zanimivega. Vlada svojo vse državno kandidatno listo, katere nosilec bo sedanji ministriški predsednik G. Jevtić. Jugoslovanska nacionalna stranka, ki je imela še do pred nedavnim vso oblast v svojih rokah, praktično že ne obstoja več. Vodstvo te stranke je imelo 15. februarja v Beogradu sejo, na kateri je sklenilo, da JNS ne postavi lastne kandidatne liste, marveč priporoča svojim prijateljem, naj podprejo ono listo, ki daje največ jamstva, da se bo vodila politika odločnega državnega in narodnega edinstva.

Še istega dne je prenehal izhajati tudi "Glasnik JNS", glavni organ stranke.

V Sloveniji izgleda, da se nekdanja Slovenska ljudska stranka še ni prav odločila, s kom bi krenila na volišča. Pravijo, da bi dr. Korosec že bil podpreti vladno listo, dr. Kulovec bi se pa raje odprl na dr. Mačka, ki stoji v Zagrebu opozicijski blok. — Glede druge politične struje v Sloveniji, ni še gotovo, ali bo postavila svojih kandidatov. Beograjsko "Vreme" je zagotavlja, da dr. Kramer in njegovi prijatelji ne bodo kandidirali.

Okrog Hrvatske seljačke stranke z dr. Mačkom na čelu, se zbirajo baje tudi demokrati Ljube Davidovića, Muškatliji pod dr. Spahom, zemljoradniki Joce Jovanovića in menda tudi radikali okrog Miše Trifunovića. Kakor sedaj izgleda bo nekdanja močna srbska radikalna stranka izšla iz bodočih volitev razcepjena na več delov. — Ustvarila se bosta najbrž dva velika bloka: vladni pod vodstvom G. Jevtića, in opozicijski blok, kateremu bo načeloval dr. Maček.

Zanimati utegne tudi novica, da je zagrebški nadškof dr. Bauer dal razposlati svojim duhovnikom okoliščino, v kateri jih opozorja, da ne bo nikomur izmed njih dovolil kandidirati na kakršnikoli listi.

VELIK POZAR V KOČEVJU

V Kočevju je zgorela velika tekstilna tovarna, ki je zaposlovala okrog 400 delavcev. Sodi se, da je ogenj nastal vsled kratkega stika. Na pomoč je prihitelo 11 gasilnih društev, ki pa niso mogla rešiti glavnega štirinadstropnega poslopja; rešena je bila le strojnica. Škoda se cení na 10 milijonov Din.

PREKRŠČENO MESTO

Izšla je naredba, da se bo mesto Veliki Bečkerek, v Vojvodini, imenovalo odslej Petrov grad.

KER JE SAM ZAŽGAL

Lani v decembru je pri Sv. Barbari v Halozah pogorelo obširno gospodarsko in stanovanjsko poslopje trgovca in gostilničarja Žige Primožiča. Poslopja so bila visoko zavarovana in škoda je znašala okrog pol milijona dinarjev. Izprva se je domnevalo, da je bil oženjen podtaknjen iz rnaševanja, kmalu pa se je pojavila sumnja, da je gospodar sam zažgal, da bi dobil zavarovalnico. Policija je zbrala toliko dokazov, da je Primožiča aretirala, ki je po daljšem zaslišanju končno priznal, da je zanetil ogenj s pomočjo brezposelnega ključavničarja Jakoba Majcenovića iz Gruškova. Zdaj oba čakata na sodbo v ptujskih zaporih.

ZANIMANJE NEMCEV ZA NAS

Nemška akademija v Monakovem prireja z zagrebškim društvom prijateljev Nemčije reprezentativno razstavo Meštovičevih del. Razstava bo v Monakovem otvorjena marca, aprila pa bo prenesena v Berlin. Po iniciativi nemške akademije je monakovsky založniško podjetje Albert Langen organiziralo veliko izdajo prevodov iz južnoevropske književnosti. Ta biblioteka, ki bo poslovala pod imenom — Buecherer Suedevropas, — bo posvečala veliko pozornost tudi naši književnosti. V njeni založbi je že izšel prevod romana Bore Stankovića "Nečista kri", napovedani pa so tudi prevodi Cankarja, Šimunovića, Andrića, in drugih jugoslovenskih pisateljev.

HUDA NESREČA

Strašna smrt je doletela 46 letno delavko Amalijo Brezovnik iz Zerjava pri Črni na Štajerskem. Tri dni je ni bilo na spregled, nakar so postali ljudje pozorni. Vdrla so v njeno preprosto sobico, kjer se jim je nutil strahen prizor. Na postelji je ležalo napol zogleleno žensko truplo, po vsej sobi pa se je širil strahovit smrad in dim. Preiskava je dognala, da je nesrečna ženska zvečer postavila likalnik, napolnjen z žarečim ogljem pod posteljo, da bi jo grel. Iz likalnika pa so uhajali strupeni plini, ki so nesrečnico usmrtili, nakar se je od vročine vnela še postelja.

ZDRAVNIŠKI KONZULTORIJ

Dr. ja Adolfa Pejsohovića

zdrave

KAPAVICO obeh spolov. Zdravljenje po dr. Rennerjevi koloidalni metodi

SIFILIS — ŽENSKÉ BOLEZNI — REVMAZIZME

Sprejema vsak dan od 14. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12.

AVDA. SAN MARTIN 2417 — BUENOS AIRES

Banco Argentino

DE AHORRO Y EDIFICACIONES

Prodaja vozne listke za v Jugoslavijo in Italijo

ter iz teh držav v Južno Ameriko za vse parnike in po najbolj ugodni tržni ceni ter daje v to svrhu hitre in liberalne kredite brez povzika kupne cene. Izvršuje hitro, solidno in varno ter po najbolj ugodnih tečajih.

DENARNA NAKAZILA

Sprejema VLOGE NA HRANILNE KNJIŽICE
Vprašajte za pojasnila ustmeno ali pisмено pri banki-prijatelju:

Banco Argentino

DE AHORRO Y EDIFICACIONES

CORRIENTES 562 CORRIENTES 562
BUENOS AIRES

Francoska letalca Codos in Jossi, katerima se je izjalovil direkten polet v Južno Ameriko

ČESA JE OBDOLEZEN DR. ARTUKOVIĆ?

V Franciji so po marseillemkem atentatu aretirali celo vrsto hrvaških emigrantov, med njimi tudi dr. Andrijo Artukovića, ki je bil odvetnik v Gospiću (Hrvaško Primorje). Francoske oblasti so ugotovile, da ni bil v nikali zvezi z atentatorji in atentatom zato so obvestile o tem jugoslovanske oblasti. Te pa so zahtevale, da Francija dr. Artukovića izroči jugoslovanskim oblastem, ker je bil imenovan eden glavnih organizatorjev tistega kmečkega puča v Liki, ko so hrvaški kmetje prejeli iz Italije puške ter se umaknili v gore, potem ko so napadli žandarmerijo ter se kar v fronti bili z orožniki in vojaki, ki so bili poslani, da zadržijo ta puč. — Nekateri so pa pobegnili čez mejo v italijanski Zader, drugi pa so se javili oblastem ter so bili v več procesih pred sodiščem za zaščito države v Beogradu obsojeni na robijo. Med pobeglimi je bil tudi dr. Artuković. Ko je Francija pristala na izročitev, je poslala naša oblast vojno ladjo v Marseille, kjer so vkrcali dr. Artukovića, hkratu pa tudi avtomobil, v katerem je bil kralj ranjen in divan, na katerem je kralj umrl. Ladja je prispela v jugoslovanske vode in dne 21. januarja je bil dr. Artuković že prepeljan v beograjski zapor. Nekateri tuji listi trdijo, da je bil dr. Artuković že na ladji zaslišan, jugoslovanski tiskovni urad pa te vesti zanika, češ, da niso resnične.

Korajžen mož

V vasi Rajinci pri Zvorniku se je oženil 100 letni kmet Mujo Suliković, ki upravlja še sam manjše posestvo. Trdoživni starček se je oženil tretjič in si je za družico izbral 60 letno vdovo.

KROJAČNICA

P. CAPUDER

se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires, Billinghurst 271 dpt. 2
(višina ulice Cangallo 3500)

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko in barvah

MARKO RADALJ

Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275. Dock Sud

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES

U. T. 44 Juneal 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70

DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI
Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

VESTI S PRIMORSKEGA

Nova prepoved

Lokalne oblasti po naših vaseh, to so poleg občinske uprave še karabinjeri, miličniki, financarji, večkrat tudi učitelji in železniški uradniki kar sproti in samovoljno kujejo nove ukrepe. Z najrazličnejšimi novotarijami nadlegujejo našega kmeta tako da bi se ta moral danes odpovedati tudi najnedolžnejšim šegam in navadam. Vsak nov organ, bodisi brigadir, podest, tajnik ali učitelj vsak prinese s seboj kako novo, vsak izda nekaj novih ukazov in odredb glede javnega prometa, policijskega reda, mnogokrat pa tudi glede stvari, ki ne spadajo v pristojnost niti enega niti drugega teh organov. Tako je brigadir v neki večji vasi naše pokrajine prepovedal vzlik oziroma bolje pozdrav "živijo" češ da navduši vako staro babo. Zagrozil je, da bo vsakega kaznoval, ki bo zaloten pri vzkljanju in pozdravljanju z "živijo".

IZ GORICE

Gorica, februarja 1935.

Ze izza časa svetovne vojne je znan kameniti hrib Sabotin, ki je v neposredni bližini goriškega mesta. Bivši bojevnik se ga spominjajo posebno zaradi ljutih pojev, kjer je kamenje ubilo več ljudi kakor pa granate same. Po dolgih bojih je bil končno za vzet od Italijanov, ki so ga vsega prevertali in iz kavern streljali na drugo stran Soče, na sv. Goro.

Italijani so naredili v vrhu Sabotina pravcato mrežo rofov, kavern, stanovanj, vodnjakov itd. da ne omenimo še naprav za topove, strojne puške in drugo. V tej stroki moramo priznati, da so bili pravi umetniki. Hoteli so se ugnediti ter se zariti v zemljo in kamenje, da bi dolgo časa kljubovali avstrijskim napadom. Za to niso štedili z ničemer in pri delu morda celo mislili na poznejše čase. Kajti iz dobro utrjenega Sabotina je lahko obvladati vse severne prometne žile Gorice in vso dolino.

Hitro po vojni se ni za Sabotin nihče zmenil. Okoličani so pobirali po njem ostanke vojne, v največji meri baker, medenino in druge dražje kovine ter si tako služili kruh. Končno so začeli pobirati tudi železo, ko ni bilo več drugega in pri tem delu je marsikdo pustil svoje življenje na sabotinskih čerch, zaradi nepredvidnega ravnjanja z razstrelivom.

Da bi dali Italijani Gorici in okoličisti tisti duh po "znagi", rešitvi in italijanstvu, so poleg drugih krajev (Sredpolja, Sv. Mihael, Oslavje itd.) tudi Sabotin proglasili za "zona sacra" — sveta zemlja. Vse prejšnje

italijanske jarke, rove kaverne so očistili in v nje postavili topove, strojne puške, telefone in drugo, na raznih mestih pa nekake mejne kamne z napisom o bojih, kdaj in kako se je bojeval ta in ta regiment, ta in ta brigada in mnogo drugih stvari. Vse je bilo postavljeno čim bolj omogoče v leti red, kot je bilo med svetovno vojno. Speljali so tudi prav lepo in polno avtomobilsko cesto prav do vrha tako da pride lahko vsakdo do cilja s vsakim prometnim sredstvom. V te kraje so prihajali in vedno prihajajo od povsod bivši bojevnik, da si obudijo tužne spomine iz vojnih dni.

Vojaška oblast je pri tem zasegla ves vrh Sabotina, katerega del je sprejela v že omenjeno "zono sacra". Tako je bilo vzete precej zemlje raznih okoliškim vases, kakor n. pr. Pevni, Podsabotinu, Št. Mavru. Res je, da je bil ta teren pust, vendar pa je bilo razen slabih, a še primernih pašnikov, ki so okoliškim kmetom bili pri roki, kljub temu tudi precej grmičevja in nizkega drevja, odkoder so dobivali glavni del svojega kuriva. vse to je, kot rečeno, pred kakimi desetimi leti vojaška oblast zlepa in zgrda nekako "kupila" in lepo obljubila, da bo plačala. Razume se, da je cena bila nizka, kar ne bi bilo težko v tistih časih plačati. Hitro potem, ko se je izvršila ta transakcija je vojaštvo zemljišče ogradilo z hodočo žico.

To je bilo usodno za okoličane. Prepovedana jim je bila pot, strogo prepovedano pa prestopiti žico, kaj šele da bi gnali svojo živino na pašo ali pa da bi šli čez travo in seči grmičevje. Vojaška straža je vedno vsakega zapodila, da se je moral obupan vrniti domov in za svojo živino si preskrbeti kje drugje sena ali trave, če ne celo kupiti. Pomagala ni nobena prošnja, nihče je ni hotel uslišati, ne vojaška, ne civilna oblastva. In to traja že danes in bogve koliko časa bo še trajalo.

Kar je najbolj žalostno pa je to, da morajo okoličani za svoje prav za prav rekvirirano zemljišče še sedaj skozí deset let rodno plačevati davek za zemljo, katere se ne smejo ne dotekniti in niti pobirati z nje borno travo in drva. V desetih letih je že marsikdo znesel na davčni urad lepe tisočake lir, ki so bili krvavo prihra-

BAR-RESTAVRACIJA "ZEPPELIN"

25 de MAYO 722 U. T. 31-3977

Izvrstna godba od 3. pop. do 1. po polnoči. Odprto podnevi in ponoči

Pivo iz sodov in v steklenicah.

Quilmes chop \$ 0.25

Samo pristna pijača

Menjevanja denarja po vsakodnevem tečaju

Klinika "SLAVIS"

RAVNATELJ: Dr. D. CALDARELLI
UPRAVITELJICA: Dra. R. IVANOVIĆ

Prvi pregled

brezplačen

Zmerne cene

in olajšave glede plačevanja

Govorimo jugoslovanske jezike

SAN MARTIN 522, II. nadstr. - U. T. 31-1619

njeni, od ust utrgani. V sedanjih časih je to pravi zločin. Ljudje nimajo denarja, niti za najpotrebnejše, ne za obleko in ne za kruh, a za davke tistih zemljišč, ki so bila odvzeta pa le morajo imeti, sicer poje boben v hiši. In boben je že pel marsikje. To je zopet poglavje zase našega človeka v Primorju, črno poglavje bede in lakote.

Toda odvzeta zemlja ne bo služila samo za "zono sacra". Zgleda, da bodo Italijani vrtali še globlje v kavernah... Ali ne čaka Sabotina ista usoda kot kak drug obmejni hrib? — Tega ne moremo z gotovostjo reči. — Toda obnašanje vojaške oblasti dajo slutiti, da ni vrh Sabotina samo "zona sacra" ampak tudi kaj drugega. Nič čudnega ne bo, če bo iz kamenja zrastle prav moderna trdnjava.

PRAVILA

Jugosl. podp. društva v Córdoba

(Nadaljevanje)

Čl. 40. Če bi se večina članov, prisotnih na občnem zboru, izjavila, da odbor ni izpolnil svojih dolžnosti, se odbor smatra razrešenim svojih dolžnosti; ter mora isti občni zbor izvoliti namestnike in izročiti vodstvo društva novemu predsedniku.

Čl. 41. Proglasijo se za razrešene svojih dolžnosti oni odporniki, ki brez predhodnega opozorila, manjka-li tri krat zaporedoma na rednih sejah.

Čl. 42. Odborniki so skupno in posamično odgovorni za svoje delovanje; paziti morajo drug na drugega pri izvrševanju funkcij in njihova dolžnost je, da se propagando in z zgledom skrbje za splošno stanje pravil ter pospešujejo napredek društva.

Čl. 40. Predsednikove pravice in dolžnosti so: a) zastopati društvo v vseh slučajih; b) podpisovati skupno s tajnikom vse društvene listine ter sarno s svojim podpisom pooblastiti zastopnika, da pred sodnijo nastopa v imenu društva; c) predsedovati vsem občnim zborom in odborovim sejam ter voditi razprave; d) ukreniti v nujnih slučajih vse, kar smatra da je v interesu društva, z obvezo, da obvesti odbor na prvi naslednji seji; e) predložiti vsako leto občnemu zboru poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu; f) spoštovati ter zahtevati, da vsak spoštuje društvene pravilnike, pravila in sklepe; g) skrbeti, da se po izvršenih volitvah izvrši pravilna predaja društvenih poslov novim odbornikom; h) odločati s svojim glasom v slučaju enakosti glasov.

Čl. 41. Posebne določbe o zadržanju predsednika na občnih zborih veljajo tudi za odbore seje, in obratno.

Čl. 42. Podpredsednik nadomešča predsednika v slučajih odsotnosti, odpovedi ali smrti ter ima iste pravice in dolžnosti kakor predsednik.

NOTRANJE BOLEZNI

Zdravimo bolezni želodca, črevesja, pljuč, jeter, ledvic, srca, revmo in splot vse notranje bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

Kapavico, sifilis, vnetja in oslabeledo zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

ŽENSKÉ BOLEZNI

Bolezni maternice, jajčnikov, neredno perilo in vse ženske bolezni. Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske.

ZA POUK IN ZABAVO

Kaj pripravljajo moderna tehnika

Stari vek je govoril o sedmih čudeških sveta, o sedmih velikih stvarih tedanje tehnike in umetnosti. — Naš čas je z označbo "čudo" nekaj bolj skop, čeprav bi se lahko postavil z neprimerno večjim številom takšnih čudes. Kako bo pa s tem jutri, s kakšnimi sedmimi čudeši se bo lahko po potrebi ponašala bodočnost?

Na to vprašanje nam daje odgovor eden sanj tehničnih načrtov, sedem sanj, ki bodo že v nekoliko letih sama ob sebi umevna resničnost.

Z avtom pod Rokavskim prelivom

Ko so pred nekoliko meseci otvorili Merseyski predor, največjo podvodno prometno žilo na svetu, so tehniški spregovorili spet o starem načrtu, ki predvideva nekaj dosti večjega. Predor pod Rokavskim prelivom — podmorska zveza med Francijo in Anglijo je dovolj znana stvar, da jena ni treba tukaj na široko razkladati, prav tako njene ogromne koristi. Bilo bi dovolj finančnikov, ki bi radi dali denar za uresničenje te zamisli, vsi strokovnjaki so si tudi edini, da bi lahko tehnika že z današnjimi pripomočki brez nadaljnega pretvorila načrt v prakso. Doslej so govorili samo vojaški razlogi proti njemu, a te razloge so po priliki dokončno zavrnili. Že v kratkem času se lahko zgodi, da pričnejo s tem velikanskim delom, prvim čudesom jutrišnjega dne.

2000 m visok stolp

Za pariško svetovno razstavo 1937. nameravajo zgraditi stolp, ki bo postal starobabilonsko zgradbo še vse drugače v sencu nego Eiffelov stolp, ki bo s svojimi 300 m tudi zelo ponižen predhodnik novega velikana. Ta velikani bo meril namreč v višino nič manj nego 2000 m, 12 km dolgo stopnišče bo vodilo poleg istotako dolge avtomobilske ceste iz železobetona in električnih dvigal na njegov vrh, kjer bodo zvezdarna, vremenska in brezžična postaja, poleg obrambne postaje z žarometi, slušalniki in topovi za primer zračnih napadov.

Umetni otoki sredi oceanov

Nemška ladja "Westfalen" je današnji poskusni "umetni letalski otok" v sredini Atlantskega oceana. Ta poskus se je odnesel sijajno, jutri, to je še letos, pa bo postavila Amerika na morje prve tri prave umetne otoke, natančen posnetek tistega, ki smo ga videli svojetčasno v proslulnem filmu. Dolgi bodo vsak po pol kilometra, po 24 ogromnih, navpičnih votlih cilindrov bo vsakemu dajalo oporo in stabilnost tudi v najbolj razburkanem

vremenu, na velikanski ploščadi, ki se bo dvigala na teh cilindrih še 32 m red gladino (63 m. votlih opornikov bo pod vodo!), pa bo našel vse, kakor spada k takšni vmesni letalski postaji na oceanu: idealno urejeno letališče, hangarje, hotele, parke, skladišča itd.

Metropola ob Severnem Tečaju

500 km severno od Arhangeleka nastaja nova metropola, tako rekoč ob severnem tečaju. Gradijo jo v najbolj samotnih predelih zemlje ruski politični kaznjenci, kakor so gradili prvo metropolo na severu: Murmansk. Pred vojno je bil Murmansk umazana ribiška vasica, pozneje kolonija za politične kaznjence, danes je svetovno mesto v nastajanju. Steje okrog 100.000 duš, čez dve leti bo imelo 300.000, v dveh desetletjih že milijon ali več. Ni treba misliti, da je takšno prisilno ustvarjanje velenost v teh oddaljenih pokrajinah brez pomena. Zemlja skriva tam ogromne naravne zaklade v svojih globinah — to pojasnjuje vse.

Domovina za deset milijonov ljudi

Nekaj podobnega pripravljajo v Avstraliji. V njenem severnem delu so velikanska ozemlja, ki jih beli človek tako rekoč še ni zasedel. Na ozemlju, ki je tako veliko kakor evropska Rusija, prebiva komaj 5000 belcev in še ti večinoma v mestu Portu Darwinu. Ni čudno, da gleda preobjudena Japonska s poželjivimi očmi na to ozemlje, in ni čudno, da se je avstralska vlada zbalala rumene nevarnosti ter sklenila z dvema angleškima družbama pogodbo, po kateri sta ti dve obvezani naseliti v določenem času na 500.000 kvadratnih kilometrih 10 milijonov belih ljudi. Prvi pogoj pa je, da preko srednje-avstralske puščave zgradijo železnico, kajti karavanska pot od severa do juga zahteva danes kakšnih 15 tednov. In še drugih velikanskih tehničnih problemov postavlja ta načrt mnogo, ki jih današnja tehnika še lahko reši.

Mesto bodočnosti

Kakšno bo svetovno mesto bodočnosti? Ameriški arhitekt Edgar Chambliss pravi, da bo to "gosteničje mesto", oblasti se bavijo z njegovim načrtom in v nekoliko letih bo zrasel v lepi pokrajini med Washingtonom in Baltimorem "prvi model tega mesta, mesto s 14.000 ljudmi, ki bo 16 kilometrov dolgo! Razprostiralo se bo namreč samo v dolžino, ob eni sami glavni cesti. Zamislimo si 16 km visok, toda vodoravno postavljen nebotačnik, vzdolž njegovega velikanskega dvigalnega rova se vrstijo stanovanja, trgovine, pisarne in kar je podobnega. — Ves vozovni promet tega neskončnega poslopja gre po njegovi vodoravni središčni cevi v obe smeri, in to poslopje gre s to prometno žilo, če je treba, kakor kitajski zid preko gora,

rek, dolin in se nekje priključuje ob drugi prometni žili drugemu podobnemu neskončnemu poslopju. Njegova ploska streha pa je ena sama promenada za pešce s sončnimi in plavalnimi kopališči, vrtovi, gradami cvetic. Na tej promenadi pozabiš, da stopaš nad prazno cesto, po kateri besni tempo motoriziranega velenesta.

Oddih v stratosferi

In sedmo čudo: nedeljski oddih v stratosferi, majhen izlet nekoliko ur z letalom čez Atlantik ali Pacifik, k sosedom preko morja. Ogromno letalo, opremljeno z vsem udobjem, kakšnega današnjega potniškega prekomornika, polet nad oblaki, 13 ali 20 ali več kilometrov nad zemljo, v večni jasni in v večnem brezvetrju, vse varneje nego v večno oblačnih in vihorih plasteh troposfere. Potniki v zraketosno zaprtem salonu ali v svojih kabinah niti ne opazijo, da bližnji letalo v redkem stratosfernem ozračju z brzino 1000 in več kilometrov na uro...

★ ★ ★ ★ ★

Lillian Kilgannon ima najlepše noge v Hollywoodu. Tako sodijo tamošnji filmski direktorji.

ZANIMIVA ZGODBA ANGLEŠKE STROJEPIŠKE

Življenjska pot Helene Bartholomeove je najboljši dokaz, da piše življenje samo včasih pravljice. Mlado, lepo dekle je absolviralo vseučiliške študije, toda po letih marljivega dela je moralo sesti za pisalni stroj in pisati uradne fernane. Lepa Helena je smatrala za posebno čast, da je smela pisati dopise po diktatu. Dolgočaje svojega poklica si je lajšala s sanjami o tujih, nedostopnih krajih, o čarih džungle in voznji po širnem morju.

V urad, kjer je bila zaposlena, je pa prišel nekega dne kolonialni uradnik dr. Wilson. Moral je nekaj časa čakati in lepa Helena ga je zabavala z vprašanji o Indiji in njenih lepota. Dr. Wilson je zgovoren mož, naslednjega dne je nadaljeval svoje kramljanje pri skodelici čaja v glasgowskimi kavarni, odkoder je odhajal z ranjenim srcem. Čez tri tedne je lepa Helena že pripravljala kovčge in s svojim možem dr. Wilsonom se odpeljala v deželo svojih sanj, S Ceylonu je odpotovala v Johore, kjer je bil njen mož uradnik angleškega vladnega komisariata. Po tamkajšnjih običajih se je držala v ozadju in tako je morala precej dolgo čakati, predno se ji je izpolnila vroča želja, da se na lov v džungli seznanila z johorskim sultanom. Sultan jo je kar požiral z očmi, toda spregovoril ni niti besedi. Čez leto dni je lepa Helena izgubila svojega moža, na lovu ga je raztrgal tiger. Mladi ženi ni preostajalo nič drugega, nego vrniti se iz čarobne Indiji v megleno Anglijo in posvetiti se svojemu prejšnjemu poklicu.

Minilo je še eno leto, Johorski sultan je moral v Londonu sklepati pogodbo, potem se je pa mudil v Ascotu kot gost angleškega kralja. Kar se je napoliti s svojim spremstvom v Glasgow, feš da si hoče oledati velika industrijska podjetja. Prvi koraki so ga pa vodili v popisovalni urad, kjer je dobil proti bogati nagradi naslov lepe Helene. In tako je bila mlada vdova zelo presenečena, ko je drugi srečala mogočnega vladarja. Sultan ji je najprej izrazil sožalje k tragični smrti njenega moža, potem se je pohvalil z uspehom svojih pogajanj v Londonu, ki so utrdila bodočnost njegove države, slednjic je pa prišel z barvo na dan, zasunbil je lepo Heleno. Mladi vdovi je zaigralo srce od radosti, vendar si je pa izprosila dva dni za premislek. Predobro je poznala razmere v Johori in takoj je izrazila hojazen, da ji bo težko sesti na johorski prestol.

Sultan je pa energičen mož, nobenih ovir se ne boji. Takoj se je napoliti nazaj v Johore, kjer je preuredil prestolni red in čez tri mesece je bil že zopet v Glasgowu, da bi odpeljal belo sultanko v svojo orientalsko državo. Takoj je bil pa ves Johor na nogah. Stoletni običaji so bili potepanti. Zlasti mestna patriaršijska rodbina, ki je imela skoraj monopol na posiljanje svojih hčera na prestol, se je odločno uprta sultanovi ženitvi. Po razkošnih poročnih obredih je lepi Heleni nenestano pretela smrtna nevarnost. Zdi se ji polozilji v posteljo strupeno kačo, zdi zopet podtaknili zastrupljeno jed. Med ljudstvom se je pa končno utrdila vera, da bogovi sami čuvaljo belo ženo in da je neumrljiva. Tako je začelo zaupanje v njo rasti in mlada vladarica je postala ljudstvu prava mati.

KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

NUDI CENJENIM KLIJENTOM NAJBOLJŠE BLAGO IZ ANGLEŠKE TOVARNE "CAMPER"

CENE ZMERNE

Diplomirana Krojačnica

GARMENDIA 4973 — PATERNAL (Pol kvadre od žel. postaje)

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167 U. T. 59-2382

Vsako nedeljo domača zabava

Svira izvrsten kvartet

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBŠIRNI PROSTORI TER IGRISČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

MALI OGLASI

KROJAČNICA IN TRGOVINA

raznovrstnega blaga se priporoča SEBASTIAN MOZETIČ Osorio 5025 — Paternal SLAMNIKI OD \$ 1.95 DALJE

ŠIVILJA - MODISTKA

izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah Anica B. Dolšček Calle Nueva York 3766 (blizu postaje V. Devoto) U. T. 59-0944

STANOVANJA nova, zračna in sončna; ena soba, kuhinja, living ter patio ali terasa, posebno pripravna za novoporočence, z vsemi ugodnostmi, se po ugodni ceni oddajo. CARLOS CALVO 833.

DR. MIGUEL F. VAQUER Zdravnik bolnišnice Rawson in Salalery. — Clinica General de Niños. Tinogasta 5744 U. T. Liniers 548

Njena popularnost je postala tako velika, da je ministrijski svet odredil, naj izda poštna uprava nove znamke z lepo glavo bele sultanke. Ta sklep je sprejelo ljudstvo z velikim navdušenjem. Filatelisti vsega sveta bodo pa z veliko vneto zbirali znamke iz Johore, ki bodo pričale kako čudno pot je namenila usoda skromni glasgowski strojepiški.

KROJAČ, diplomiran v Bs. Airesu. Vam napravi obleko po najmodnejšem kroju in po najnižji ceni. Rojake se priporoča: JOSIP FAGANEL Solis 1235 (blizu trga Constitución).

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dospejo
25. Cap Arcona
26. Gral. San Martin
27. Alsina
30. Princesa
Protiv Evropi odplovejo
25. Lipari
26. Cap Arcona in Avgustus
28. Cabo San Antonio in Mte Sarrat ento

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	9.10
100 lir	33.—
100 šilingov	76.—
100 mark	160.—
1 funt št.	19.—
100 fr. frankov	25.20
100 čsl. kron	17.—
100 dolarjev	397.—

POZOR!

Slov. babica dip. v Pragi in Bs. Airesu. specializirana v porodniških in vseh ženskih boleznih s 25 letno prakso se priporoča slov. ženskam, ki se čutijo bozne. — Prvi pregled brezplačen. — Sprejema od 7—21 ur ob nedeljah od 8—20 ure. Sprejema tudi porodnice v oskrbo.

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

LIMA 1217 U. T. 23—3389

KRIŽI IN TEŽAVE

Dr. Leon Brunčko

— V času — ko ste vi uživali lepote — sem se plazila okrog falske graščine, oprejujoča, ali se ni gospodar z rodbino že povrnil iz tujne. Predčerašnjim končno sem videla, kako se je falski z vso rodbino vračal v grad. Dolga zastava je plapolala z visokega stolpa in kanoni so grmeli v pozdrav, sem od broda čez Dravo po poti na hrib pa se je vlekla pestra vrsta gospodarjeve telesne straže. Večina na konjih. — Vmes pa so korakali strelci, banderenci in sulicarji. Sredi te povorke med dvema konjenikoma se je gugala nosilnica, iz katere je zdaj pa pogledal blede, otožni obraz grajske gospe. Ko so izginili za grajskimi zidovi, so se zaprla velika vrata. Streljanje je ponehalo, oglasil pa se je iz lin grajske kapele zvon ter oznanjal svetu, da se je za nekaj mesecev zatekel pod njegovo varstvo spet mogočni gospod s Fale. Zavihlela sem pesti, stisnila sem se za grm in se preoblekla v potujočega viteza. Med Puščavo in Št. Lovrencem se mi je posrečilo ugrabiti slučajno že osedlanega konja in v divjem diru sem jo mahnila čez Ribnico v Vuzenico na Muto.

Tam gospodari silni Oton Pergauer kot valjet celjskih grofov. Ko sem se izdala za njihovega odposlanca, so pu etili most in par trenutkov na to sem že stala pred možem, pred katerim se

trese vsa Dravska dolina. Meril me je od nog do glave. Prvikrat v življenju se mi je zgodilo, da me je mrzlo spreletelo po vsem telesu.

Če sploh kdaj, sem bila v tem trenutku vesela, da sem kdaj službovala v graščini. Poznala sem do dobra šege. Tekom svojega službovanja sem ulovila tudi marsikatero spletko, ki se je pletla od gradu do gradu, posebno sem obdržala v spominu imena raznih plemičev, ki igrajo na celjskem gradu večjo ali manjšo vlogo. Vedela sem tudi za razne razprtije in kupčije, ki jih je koval Herman grof Celjski ali pa drugi pod njegovim plaščem. Vse to mi je dobro hodilo v račun, ko sem včeraj zrla v obraz desni roki Celjanov, Otonu Pergauerju.

"Kdo si in odkod?" je zagrnel. — "Kaj hočeš?"

Strumno sem se zravnala. "Prinašam pozdrave od gospoda Vitovca", sem se odrezala. "Pojdi na Muto", je rekel, "in sporoči tam prijatelju Pergauerju, da celjski grof ni prav nič zadovoljen. Preveč spi, ta korenina", je rekel, "okrog njega pa se šopirijo naši potuhnjeni sovražniki."

"Sto vragov," je zaklel gospodar Mute, "to mi očitajo?"

"Da," sem vztrajala smelo, "to in še več mi je naročil. Pravil mi je, kako se črni kutarji iz Št. Pavla na skrivaj vežejo s Falskimi ter splotkarijo zoper Celjane. Na ta način upajo, da nas bodo vzdignili z Mute ter sploh iz Podravja."

"Grom in strela!" je zavpil Pergauer, da so se okna stresla. "Mene, pa z Mute! Naj le poskusijo! Pokazal jim

bern, da bodo pozabili, kje je Bog doma!"

Imela sem ga tam, kamor sem ga hotela spraviti. Zadelala sem ga na naj občutljivejši plati, pri samoljubju. In tako sva se dogovorila in sklenila, da udari on še danes popoldne skozi šent lovrenško dolino in da nočjo okrog polnoči skupno navalimo na gnezdo Falskih.

Fela je končala svojo povest, med njenimi poslušalci je zavladalo nepopisno navdušenje.

Naša viteška poglavarica naj živi! Med tem se je bilo že stemnilo. Na ploščnati skali so zanetili ogenj in pekli nad njim na ražnju prešiča za večerjo. Šumnik je vedno mogočnejše grmel svojo pesem o lepoti pohorskih brd in zdaj pa oplazil s kako kapljico svoje prhe zamišljeno Felo. Tik k njej je prisedel Štef, ki ni delil splošnega veselja ter je ves čas le potajno opazoval svojo poglavarico. Vse se mu je zdelo nekam čudno nočjo. "Zakaj je kar naenkrat umolknila?" je ugibal sam pri sebi.

Lahko se je dotaknil njenih ramen in ko se je zganila in ozrla vanj, ji je pogledal globoko v oči: "Fela, kaj ti je storil Falski? Kaj imaš z njim?" Mahoma se mu je umaknila, ga sre po ošvrknila in odkimala z glavo.

"Nič!" je prišlo kratko, pa vendar nič prav odločno iz njenih ust.

"Glej, Fela, meni se zaman umikaš", je žalostno prevzel čez nekaj časa Štef. "Moje oči gledajo globlje kakor misliš ter vidijo več nego drugi. Nikar si ne ustvarjaj, da tolovaj kakor jaz nima srca. Že dalje časa te

opazujem, danes pa mislim, da sem prišel na pravo sled. Ugibal pa sem takole: "Ženska v tvojih letih ni tako gluha in slepa za vse. Prej ali slej si le izbere tega ali onega. Le, ako je njeno srce že govorilo, ji od ostalih moških nastavljenosti pasti ne morejo do živnega. Kolikor nas je tu, vsi stegujemo roke po tebi, ti pa se za nas ne zmeniš. Ti si že ljubila, oziroma ti še ljubiš."

Feli so grudi burno zaplale pri teh besedah. Globoko je sklonila glavo. — Štef pa je nadaljeval: "Ti ljubiš gospoda s Fale."

"Nikdar!" je siknila Fela, se sunkoma zravnala in strastno dostavila: "Mrzim ga nad vse na svetu. Ukaži tem-le da povečerja jo in se potem takoj preoblečejo v vojsčake ter primer no oborožijo. V pol ure mora biti vse pripravljeno na odhod."

Kakor da jo je pičil strupen gad, je vstala ter naglih korakov izginila v špilji. Tam v svoji celici se je vrgla na ležišče in krčevito zaplakala. Dolgo, dolgo je trajalo, preden se je pomirila.

V duhu so ji vstajale podobe iz preteklosti in Fela se jim je vdajala rade volje, kakor bi se s tem hotela utrditi v notranjem naklepu.

Rezika in Ferdo sta pridno nadaljevala z izleti. Včasih sta vzela s seboj kakega tovariša ali tovarišico. Tudi Tone ju je tu pa tam spremljal. Najraje pa sta bila v naravi sama. Rezika je pri tem le še bolj vzljubila ta na naravnih mikavostih tako obdarjena kotiček slovenske zemlje. Niti Fer-

do se ni več tako ozkosrčen zapiral njegovemu mogočnemu vplivu, četudi ga je redno in pri vsaki priliki skušal manjšati.

Pripovedoval ji je o njih tako živahno in navdušeno, da ga je Rezika poslušala kakor pravljice v deželi.

Včasih se je pri tem zagledala v sinjo daljavo, vsa sanjava in zamišljena. Ali pa je zaprla oči, da bi si lažje vstavila vsaj približno sliko o Ferdovi domovini. Posebno večer na morju, ko zabrljo lučice na samotnih ribiških barkah, ko se neskončna vod na gladina lahko ziblje in šušlja, ko vstaja luna in razliva svoje srebrne žarke okrog in okrog, ko zasije tam od daleč z brega nebroj razsvetljenih hišic vasic, trgov in mest, tak večer ji je predočeval Ferdo tako oduševljeno in s takim zanosom, da jo je nehoti stresla sladka groza. Navadno ji je zapel pri tem še kako prikladno pesem. Nekako podzavestno se ji je vrivala pri tem misel, da je tam, vsaj napol, tudi že ona doma.

Čim pa je zapasla svoje oči spet po zelenih pohorskih gajih, se ji je zdelo, da vidi tudi tukaj naravno in resnično morje, ki se ziblje in valovi, če potegne veter. Tako sta se začela boriti v njeni duši dva svetova za nadvlado: oni nikdar videni, le sluteni, bajni Jadran na eni ter to-le ljubo, znano Pohorje na drugi strani. Prevega bi prav rada videla in se ga navžila, toda druga pri vsem tem le ne bi rada zapustila.

V taki razdvojenosti je ob večerih doma v njeni tih sobici čestokrat vstala pred njo Tonetova podoba. Ni je sicer klicala, toda prišla je vendarle. Prikazala ga je, kakor se od časa do časa pojavi tili gost. Rezika je v takih urah notranjega boja nehoti segla v tajni predalček svoje mize ter izvlekla iz njega lectovo srce in molitvenik, Tonetova odpuška. Ginjeno je gledala te dokaze njegove naklonjenosti. O, kolikokrat ji je tudi sicer posvedočil svojo ljubezen, kakor je pač vedel in znal. Ne morda v strastnih, lovgačih se besedah, temveč s pogledi, s skrajno uslužno tjo. Prišlo ji je tudi na uho, kako jo je ognjevit branil in zagovarjal v družbi fantov, ko so porogljivo namigavali na njeno občevanje s Ferdinandom.

Očividno jim ni bilo po volji, da se je tako pogosto shajala s tem "polentarjem", kakor so ga nazivali, že zato ne, ker ni bil fant iz domače fare. To je bilo brez dvoma tudi vzrok, zakaj so podoknice prenehale, kakor da bi jih odrezal, čim je postalo očitno, da Ferdo hodi za njo in da mu ona nagljenje očividno vrača.

Valerio Godina KONSTRUKTER

zdravstvenih naprav Konstrukcije, popravila in preuredbe vseh vrst

Velika izbira modernega mozaika

U. T. 59 Paternal 1925 12 de OCTUBRE 1906 Bs. Aires